

Cryo-embryo behandeling

Het terugplaatsen van een embryo in de baarmoeder heet een embryotransfer. Een ingevroren embryo wordt ook wel cryo-embryo of cryo genoemd. Deze folder beschrijft de procedure hoe een cryo-embryo uiteindelijk kan worden teruggeplaatst in de baarmoeder. In het kort ook wel cryobehandeling genoemd.

Cryo-embryo's

De eerste “verse” embryotransfer vindt doorgaans plaats op de derde dag na de follikelpunctie van de IVF- of ICSI-behandeling. Er kunnen bij een IVF- of ICSI-behandeling embryo's “overblijven” die van zodanig goede kwaliteit zijn dat zij kunnen worden ingevroren. Op de dag van de verse embryotransfer is het nog niet bekend of er embryo's ingevroren kunnen worden. Deze embryo's moeten zich eerst nog bewijzen door verder door te ontwikkelen.

De verse embryotransfer vindt standaard plaats op de derde dag na de punctie. Het invriezen van eventueel overige embryo's gebeurt vanaf de vierde dag. Alle embryo's worden maximaal een week gevolgd in hun ontwikkeling en het invriezen van deze embryo's is afhankelijk van die ontwikkeling. Als er embryo's worden ingevroren, ontvangt u uiterlijk drie weken na de verse embryotransfer een brief. In deze brief staat hoeveel embryo's er uiteindelijk zijn ingevroren. In ons laboratorium ligt het percentage embryo's die ingevroren kunnen worden boven de 70%.

Invriezen betekent embryo's van 37°C naar -196°C afkoelen en bewaren in vloeibare stikstof. Embryo's worden in rietjes ingevroren. Elk rietje kan maximaal 1 embryo bevatten. Het rietje met het ingevroren embryo kan in een later stadium worden ontdooid.

De ervaring is dat alleen embryo's van goede kwaliteit dit moeilijke proces kunnen doorstaan. Als dit proces goed verloopt, wordt het embryo teruggeplaatst in de baarmoeder.

Embryo's kunnen jaren in stikstof worden bewaard zonder hun vitaliteit te verliezen. Alle biologische processen worden namelijk door de invriesprocedure stilgezet.

Er zijn drie mogelijkheden om over te gaan tot een cryobehandeling:

1. De IVF- of ICSI-behandeling heeft geresulteerd in een zwangerschap. Er kan in dit geval uiteraard pas tot ontdooiing en embryo transfer worden overgegaan als er na de zwangerschap een nieuwe kinderwens is.
2. De IVF- of ICSI-behandeling heeft niet geresulteerd in een zwangerschap. Nadat er tenminste één rustmaand na de follikelpunctie is geweest, kan een cryobehandeling worden opgestart.
3. De cryobehandeling heeft niet geresulteerd in een zwangerschap. U kunt zich bij een opvolgende menstruatie aanmelden voor een nieuwe cryobehandeling indien u nog één of meerdere cryo-embryo's heeft.

Aanmelden

Het is goed om u te realiseren dat als u zich na een zwangerschap weer wil aanmelden of als u langer dan één jaar geen behandeling heeft gehad, er in dat geval eerst een consult bij de arts plaatsvindt. Hierbij wordt gekeken of u kunt starten of dat er wellicht eerst andere onderzoeken en/of behandelingen afgerond moeten worden. In beide gevallen is er een nieuwe verwijzing van uw huisarts nodig voor zowel u als uw partner.

Heeft de arts akkoord gegeven voor het opstarten van de behandeling, maar menstrueer u niet vanuit uzelf, meldt u zich dan wel aan. U wordt uitgenodigd voor een inwendig echoscopisch onderzoek en eventueel bloedonderzoek om te kijken of u medicatie kunt krijgen om de cyclus kunstmatig na te bootsen. Op deze wijze wordt zo een startmoment voor de cryobehandeling gecreëerd.

Net als bij de start van uw IVF- of ICSI-behandeling meldt u zich aan voor een cryobehandeling op de eerste dag van uw menstruatie. Dit kan ook op een feest- of weekenddag. U kunt zich zowel via internet als telefonisch aanmelden. Aanmelden via onze website heeft de voorkeur.

Internet

Ga naar onze website: www.vumc.nl/ivf. Onder het kopje 'aanmelden voor een behandeling' vindt u het formulier 'melden eerste dag menstruatie'.

Als uw aanmelding voor 12:00 uur binnen is, wordt deze dezelfde dag beoordeeld door een fertiliteitsarts en krijgt u dezelfde middag tussen 14.00 en 16.00 uur telefonisch bericht met, indien u met de behandeling kunt starten, een afspraak voor echoscopisch onderzoek.

Het kan natuurlijk zijn dat uw menstruatie na 12 uur 's middags begint. Meldt u evengoed direct online aan via het formulier, u wordt dan de volgende dag gebeld voor de verdere afspraken.

Telefonisch

Voor het aanmelden van de eerste dag van uw menstruatie om te starten met de behandeling, zijn wij van 7 dagen per week telefonisch bereikbaar tussen 10.30 en 12.00 uur op telefoonnummer (020) 444 3268. Wij vragen naar uw naam, uw VUmc-registratienummer (bestaat uit 7 cijfers, ook wel MDN-nummer genoemd), geboortedatum en het telefoonnummer waarop u 's middags te bereiken bent tussen 14.00 en 16.00 uur.

Niet starten

Er is geen wachttijd, wel bestaat een kleine kans dat u niet meteen kunt starten met de cryobehandeling. Om optimale zorg en begeleiding te kunnen waarborgen kunnen wij niet een onbeperkt aantal patiënten per dag laten beginnen met de behandeling. Mocht u te horen krijgen dat u niet kunt starten, dan proberen wij u de maand erop voorrang te geven.

Het kan voorkomen dat er meer aanmeldingen voor het ontdooien van de embryo's zijn dan het aantal embryo's dat het laboratorium kan ontdooien. Dit kan betekenen dat ondanks dat u al gestart bent, de ontdooiing voor u onder voorbehoud gepland wordt. Dit betekent dat op de dag van de ontdooiing in het laboratorium wordt bepaald of er voldoende ruimte is tussen de andere werkzaamheden om de ontdooiing alsnog uit te voeren. In de regel gaat ongeveer 75% van de 'ontdooiingen onder voorbehoud gepland' alsnog door. U hoort dit op de ochtend van de embryotransfer.

Wij vragen hiervoor uw begrip.

Mijn Dossier

Wij vragen u om 'Mijn Dossier' te activeren. U kunt dan delen van uw dossier inzien. Na de start met de cryobehandeling, zal in uw dossier ook relevante informatie en instructies over uw cryobehandeling staan zodat u dit ten aller tijde kunt inzien.

Start van de cryobehandeling

Natuurlijke cyclus

In de eigen spontane menstruele cyclus komt één ei-blaasje tot een eisprong. Echografisch wordt de groei van dit ei-blaasje gevolgd. Tevens wordt de dikte van het baarmoederslijmvlies beoordeeld. Als blijkt dat het ei-blaasje een doorsnede van ongeveer 18 mm heeft en het baarmoederslijmvlies de juiste dikte heeft, krijgt u de vervolgafspraken in "Mijn Dossier" via een patiëntenbericht. Hierin staat beschreven wanneer u de Ovitrelle® injectie spuit. Ovitrelle® zet de eisprong in gang en bepaalt hierdoor nauwkeurig het optimale tijdstip van ontdooien en embryotransfer. Het baarmoederslijmvlies is dan op het juiste moment klaar voor het innestelen van uw embryo. Hierdoor neemt de kans op zwangerschap toe.

In "Mijn Dossier" in het patiëntenbericht staat dan tevens vermeldt op welke datum u gebeld wordt om aan u het tijdstip van de embryotransfer door te geven. Dit gebeurt op de dag van de embryotransfer zelf, omdat pas dan beoordeeld wordt of deze het ontdooiingproces goed heeft doorstaan en geschikt is voor een embryo transfer.

Kunstmatige cyclus

Wanneer u geen eigen cyclus heeft, wordt kunstmatig een cyclus nagebootst met medicatie, een combinatie van de hormonen oestradiol en progesteron. Dit zijn tabletten. U krijgt een schema uitgereikt over het gebruik van beide hormonen. U start met Progynova® (oestradiol). Dit hormoon stimuleert de opbouw en ontwikkeling van het baarmoederslijmvlies. Wanneer tijdens de echoscopische controle blijkt dat het baarmoederslijmvlies de juiste dikte heeft bereikt, mag u Utrogestan® (progesteron) erbij starten. Utrogestan® zorgt voor de verdere ontwikkeling en het onderhouden van de conditie van het baarmoederslijmvlies.

U ontvangt deze informatie in “Mijn Dossier” via een patiëntenbericht. De startdatum van de Utrogestan® kan enkele dagen worden opgeschoven vanwege onze planning. Dit is niet schadelijk voor de conditie van uw baarmoederslijmvlies. Ook staat vermeldt op welke datum u gebeld wordt om aan u het tijdstip van de embryotransfer door te geven. Dit gebeurt op de dag van de embryotransfer zelf, omdat pas dan beoordeeld wordt of het embryo het ontdooiingproces goed heeft doorstaan en geschikt is voor een embryotransfer.

Als er een zwangerschap ontstaat, gaat u met beide tabletten door tot 12 weken zwangerschap. Tijdens een zwangerschap is progesteron belangrijk. Het zorgt er vooral in de eerste fase voor dat het embryo goed blijft zitten in de baarmoederwand. Bij een kunstmatige cyclus is deze aanvulling met Utrogestan noodzakelijk omdat het lichaam zelf niet voldoende aanmaakt. Na ongeveer 12 weken zwangerschap neemt de placenta deze taak over en kunt u stoppen met de tabletten.

Embryotransfer

Er wordt één embryo (in één rietje) ontdooid. Het kan voorkomen dat het embryo niet goed ontdooit en daardoor niet teruggeplaatst kan worden. Dit gebeurt in ongeveer 13% van de ontdooiingen. Als dit vroeg in het ontdooiingproces wordt gemerkt, zal er gepoogd worden een volgend rietje met embryo te ontdooien om alsnog een geschikt embryo terug te kunnen plaatsen. Dit kan uiteraard alleen als u over meerdere ingevroren embryo's beschikt. Soms lukt dit niet en wordt u gebeld met de mededeling dat er helaas geen terugplaatsing is. U mag zich dan weer aanmelden bij de volgende menstruatie als u nog ingevroren embryo's heeft. Als u geen cryo-embryo's meer heeft, mag u zich, indien dit is afgesproken met uw arts, weer aanmelden voor een verse IVF- of ICSI-behandeling.

Als het embryo goed is ontdooid wordt u op de dag van de embryotransfer gebeld door een administratief medewerker van het IVF-centrum tussen 9.30 en 10.00 uur en krijgt u het tijdstip van de embryo transfer.

U wordt geacht 10 minuten voor dit tijdstip aanwezig te zijn met een geldig identiteitsbewijs en met een gevulde blaas.

Door de gevulde blaas ligt de baarmoeder meer gestrekt. Dit vergemakkelijkt de terugplaatsing.

Tevens houdt een volle blaas de darmen uit het zicht waardoor het uitspuiten van de luchtballen waartussen het embryo zich bevindt, mooi te volgen is op het beeldscherm.

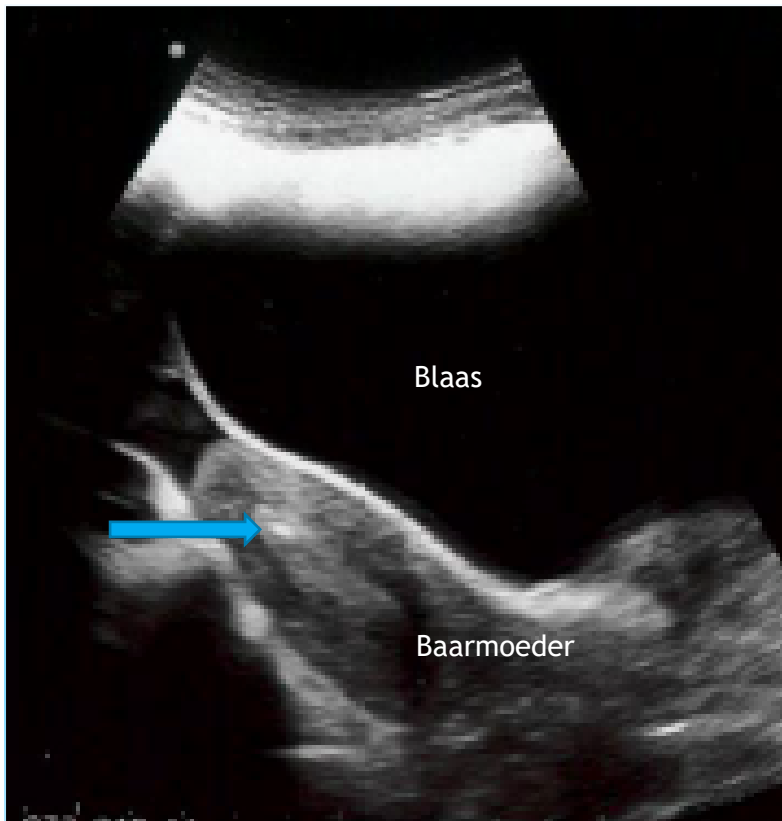
Het proces is te volgen doordat er gebruik wordt gemaakt van echoscopie via de buik.

De plaatsing van het embryo is een kortdurende, poliklinische ingreep waarvoor geen verdoving nodig is. Als eerste wordt naar uw identiteitsbewijs gevraagd. Dit is een laatste controle in de lange reeks van controles, zodat u zeker weet dat u uw eigen embryo ontvangt.

Hierna neemt u plaats in de gynaecologische stoel. Vlak voor de embryotransfer krijgt u informatie over de kwaliteit van het embryo en over hoeveel embryo's u nog ingevroren heeft. Vervolgens brengt u de benen in de beenhouders. Door het inbrengen van een zogenaamde spreider of 'speculum' in de vagina zoekt de arts vervolgens uw baarmoedermond op. Er wordt

een dun plastic buisje (de buitencatheter) via de baarmoederhals tot in de baarmoederholte gebracht. Als deze buitencatheter op zijn plek zit, krijgt de analist in het laboratorium een seintje. Het embryo wordt dan door de analist in een nog dunner plastic buisje (de binnencatheter) geplaatst en naar de patient gebracht.

De binnencatheter wordt in de buitencatheter geschoven en zo in de baarmoederholte gebracht door de arts. Het embryo wordt met een zeer kleine hoeveelheid vloeistof en lucht in de baarmoederholte gespoten. Deze kleine hoeveelheid lucht is waarneembaar voor u als luchtbelletjes op het echobeeld. Dit is de plek waartussen het embryo is teruggeplaatst.

Na afloop worden beide catheters meegenomen naar het laboratorium en door beoordeeld door de analist onder de microscoop of er niets in beide catheters is achtergebleven. Als beide catheters leeg en in orde zijn, wordt dit gemeld door de analist aan de arts en aan u. De embryo transfer is gelukt en de spreider kan worden verwijderd. U mag gelijk opstaan en u weer aankleden.

Blijkt het embryo toch nog in een van de catheters aanwezig te zijn, dan wordt de embryotransfer herhaald. Dit gebeurt gelukkig uiterst zelden.

Witte luchtbel is zichtbaar in de baarmoeder na plaatsing van het embryo

Als u weer aangekleed bent ontvangt u mondeling en schriftelijk informatie wanneer u de zwangerschapstest kunt doen en indien van toepassing, hoe lang u de medicatie (Progynova® en/of Utrogestan®) moet doorgebruiken.

Als alles in orde is kunt u naar huis gaan.

Periode na de embryotransfer

Na de embryotransfer kunt u uw normale leven weer hervatten. U kunt bijvoorbeeld weer gaan sporten en ook kunt u weer gemeenschap hebben.

De ervaring heeft geleerd dat de periode na de plaatsing van het embryo niet onderschat moet worden. Hoewel de behandeling eigenlijk ten einde is, blijkt het gespannen afwachten of de behandeling gelukt is erg belastend te zijn. Tijdens deze afwachtp periode kunt u symptomen of klachten ervaren die lijken op zwangerschapssymptomen of juist lijken op het mislukken van een zwangerschap. Het kan ook zijn dat u helemaal geen symptomen heeft. U kunt hier helaas

weinig conclusies uit trekken. Ons advies is om uw “normale” leven zo veel mogelijk op te pakken. Bij vragen kunt u altijd contact opnemen met een verpleegkundige of arts van het IVF centrum.

Zwangerschapstest

Natuurlijke cyclus

Op de aangegeven datum op het formulier dat u meekrijgt bij de embryo transfer, doet u thuis een zwangerschapstest. Op maandag t/m vrijdag kunt u deze uitslag doorbellen op telefoonnummer 020 444 3251 tussen 11.00 uur en 12.00 uur of tussen 15.00 uur en 16.00 uur. U wordt de volgende werkdag teruggebeld over eventuele vervolgafspraken.

Indien u eerder gaat menstrueren, is de behandeling helaas niet gelukt. Als u nog ingevroren embryo's heeft en u heeft dit met uw arts afgesproken, mag u zich opnieuw aanmelden voor een nieuwe cryobehandeling.

U bent ook altijd vrij om een periode een pauze te nemen, dan hoeft u zich niet aan te melden.

Cyclus in substitutieschema

In geval van het gebruik van het substitutieschema komt u op de afgesproken datum tussen 8.00 uur en 9.30 uur het zwangerschapshormoon (hCG) in het bloed bepalen, ook al bent u al eerder gaan menstrueren. Bloedprikken op hCG kan alleen op maandag t/m vrijdag. U wordt dan 's middags teruggebeld over eventuele vervolgafspraken.

Is er geen zwangerschapshormoon in het bloed gevonden, dan bent u helaas niet zwanger en kunt u stoppen met de medicatie.

Als u nog ingevroren embryo's heeft en u heeft dit met uw arts afgesproken, dan mag u zich opnieuw aanmelden voor een nieuwe cryobehandeling.

U bent ook altijd vrij om een periode een pauze te nemen, dan hoeft u zich niet aan te melden.

Tussentijdse vragen / evaluatie / perspectief

Tijdens de cryobehandeling zult u meerdere afspraken en controles hebben in het IVF-centrum. Dit zijn vaak korte afspraken waarin niet altijd voldoende tijd is om al uw vragen uitgebreid te bespreken. Als een arts of verpleegkundige het idee heeft dat uw vragen in de bestaande afspraken onvoldoende beantwoord kunnen worden, kan zij het advies geven een afspraak in te plannen bij een arts.

Mocht u behoefte hebben aan een gesprek dan kunt u dit aangeven.

Wat kunt u zelf doen?

Er is behoefte aan controle in een traject waarbij zoveel gebeurt buiten uw controle om. Regelmatig krijgen wij de vraag wat u zelf kunt doen om de kansen op slagen zo groot mogelijk te maken.

Voeding

Ten aanzien van voeding adviseren wij de Richtlijnen Goede Voeding van de gezondheidsraad te volgen. Qua suppletie wordt geadviseerd minimaal 4 weken voor de mogelijkheid op zwangerschap te starten met foliumzuur, vitamine D en visolie. Dit kunt u apart innemen of in een multi-vitamine (voor zwangeren).

Algemene levensstijl

Op de site www.zwangerwijzer.nl en www.slimmerzwanger.nl kunnen u en uw partner middels vragenlijsten een persoonlijk advies krijgen wat jullie nog kunnen doen om de kansen op zwangerschap te optimaliseren. Het veranderen van levensstijl gaat vaak niet makkelijk. Als er een advies uitkomt om uw levensstijl te veranderen kan het helpen om via www.slimmerzwanger.nl een begeleidingstraject te starten. Hier staat een maandelijkse bijdrage tegenover die door Zilveren Kruis en Achmea wordt vergoed. Ook de huisarts beschikt over verscheidene begeleidingstrajecten.

Algemene tips kunt u vinden op www.strakswangerworden.nl.

Roken, overmatig alcohol gebruik (meer dan 5 glazen per week, ook in één keer) en drugsgebruik wordt afgeraden. Het heeft namelijk gedurende de drie daaropvolgende maanden een negatieve invloed op de ei- en zaadcellen. Middels roken verlaag je als vrouw de kans op zwangerschap alsof je tien jaar ouder bent. Voor de man betekent het afname in bevruchtend vermogen. Drugsgebruik kan, naast mogelijke breuken op de genen, de hormoonhuishouding ernstig verstoren.

In ons centrum geldt een **zero-tolerance beleid wat betreft drugsgebruik**. Dit betekent dat als wij als behandelaar het idee krijgen dat er drugsgebruik in het spel is, wij u kunnen vragen om een urinetest. Als deze positief blijkt, wordt de behandeling gestaakt.

Verzekering

De cryobehandeling op zich wordt door uw zorgverzekeraar vanuit het basispakket vergoed. Dit geldt ook voor de medicatie. De Ovitrelle® injecties vallen onder de “ziekenhuis verplaatste zorg” mede omdat het dure medicatie is. Dit betekent dat u deze medicatie alleen bij apotheek van locatie VUmc op kunt halen op maandag t/m vrijdag tussen 8.00 en 16.30uur.

Utrogestan® en Progynova® kunt u wel bij uw eigen apotheek afhalen.

De recepten worden op maat gemaakt en digitaal verstuurd naar de apotheek. Het is mogelijk dat afhankelijk van het moment van uw afspraak, de medicatie opgehaald moet worden in de poliklinische apotheek, klaar wordt gelegd in de kluis of thuis wordt bezorgd.

Als uw medicatie in de kluis ligt, ontvangt u hierover een e-mail van de apotheek met instructies en een inlogcode. Het is mogelijk dat deze mail in de spambox terecht komt. Als uw medicatie wordt thuisbezorgd, neemt de bezorgdienst contact met u op voor het afspreken van een geschikt levermoment.

Het is belangrijk om de recepten zo goed als mogelijk is op maat te maken om verspilling zo veel als mogelijk te voorkomen. Mocht u medicatie over hebben, bewaar deze dan, ook als u zwanger bent. Eenmaal uitgegeven medicatie kan niet meer worden teruggenomen of aan andere vrouwen worden verstrekt.

Psychische belasting

Graag willen wij u er op wijzen dat het mogelijk is tijdens of na een behandeling een gesprek te hebben met en van onze verpleegkundigen. Dit gesprek is bedoeld om enige begeleiding te bieden bij het proces waar u in zit.

Het is geen spreekuur waar medische vragen gesteld kunnen worden. Ook zijn de verpleegkundigen geen psychologen maar zij kunnen door hun jarenlange ervaring wel tot steun zijn.

Om een afspraak op dit spreekuur te maken kunt u bellen op maandag t/m vrijdag tussen 11.00 en 12.00 uur en tussen 15.00 en 16.00 uur bellen op telefoonnummer 020-4443251.

De gesprekken zijn in de middag vanaf 13.30 uur.

Vragen

Indien u vragen heeft, kunt u contact opnemen met
Amsterdam UMC, locatie VUmc
Polikliniek Voortplantingsgeneeskunde en IVF-centrum
IVF-centrum, gebouw Zuid
Amstelveenseweg 601
1081 JC Amsterdam
telefoon (020) 444 3269
www.vumc.nl/ivf

In geval van spoed buiten kantooruren

De afdeling Vrouw van het VUmc en het AMC werken steeds meer samen.
In het geval van een spoedsituatie tussen 16.00 en 08.00 uur, kunt u van maandag tot en met zondag bellen naar:
De Spoedeisende Hulp van de afdeling Vrouwenziekten van het AMC
Telefoon: (020) 566 1500